

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Економічний факультет

Кафедра підприємництва, торгівлі та прикладної економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ SOFT SKILLS У ПІДПРИЄМНИЦТВІ

Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність D3 Менеджмент
ОПП Підприємництво та інновації

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025-2026 н.р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Психологія та технології Soft Skills у підприємстві
Викладач (-і)	Ціжма Юрій Іванович, к.е.н., доц. кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380660764931
Е-mail викладача	yurii.tsizhma@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на сайті кафедри https://kptpe.pnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Психологія та технології Soft Skills у підприємстві – це навчальна дисципліна, яка вивчає психологічні закономірності підприємницької діяльності та поведінки людей у бізнес-середовищі, а також опанування практичними технологіями розвитку професійних навичок (Soft skills) – емоційного інтелекту, критичного мислення, ефективних комунікацій, командної взаємодії, стресостійкості та адаптивності, необхідних для створення, управління та масштабування інноваційного бізнесу. Об’єктом вивчення є психологічні феномени, поведінкові реакції, міжособистісні та внутрішньогрупові комунікації й взаємодії суб’єктів підприємницької діяльності в умовах ризику, невизначеності та постійних змін. Предметом дослідження є психологічні технології, інструменти, методики та практики розвитку Soft skills підприємця та працівників, механізми управління емоціями, конфліктами, стресом і командою в процесі ведення бізнесу. Пререквізити: вихідна. Постреквізити: Інноваційне управління бізнес-процесами у підприємстві; Стратегічний менеджмент у підприємстві; Глобальні стратегії розвитку підприємства; Виробнича практика, Кейс-курс «Управління зростанням і масштабуванням стартапів»; Кейс-курс «Стратегії мотивації та управління командою у підприємстві»; Кейс-курс «Штучний інтелект для прийняття управлінських рішень в підприємстві»; Науково-дослідна практика, кваліфікаційна робота та Атестація.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою навчальної дисципліни «Психологія та технології Soft Skills у підприємстві» є формування у студентів теоретичних знань із психології підприємницької діяльності та практичних навичок застосування сучасних технологій розвитку Soft Skills для підвищення особистої ефективності підприємця, налагодження ефективних комунікацій, формування гармонійних відносин у команді та успішної адаптації бізнесу до динамічних умов середовища. Цілі дисципліни: <i>Пізнавальні:</i> – ознайомлення з психологічними засадами та особливостями підприємницької діяльності; – розуміння структури, класифікації та значення Soft Skills у сучасній бізнес-екосистемі; – вивчення психологічних механізмів формування емоційного інтелекту, емпатії, стресостійкості та критичного мислення підприємця. <i>Практичні:</i> – формування навичок ефективної ділової комунікації, переговорів та активного слухання; – здатність застосовувати психологічні технології управління персоналом, вирішення конфліктів та запобігання професійному вигоранню;	

– використання методів розвитку фасилітації, медіації, командної згуртованості та стимулювання креативності в бізнесі.

Студенти повинні **знати:**

– психологічні особливості особистості підприємця та мотивацію підприємницької поведінки;

– ключові технології розвитку Soft Skills (вербальні й невербальні комунікації, публічні виступи, нетворкінг);

– методи діагностики й управління емоційним станом, стресом і конфліктними ситуаціями в організації;

– етичні норми та психологічні інструменти впливу, переконання і створення сприятливого психологічного клімату в колективі.

Студенти повинні **вміти:**

– здійснювати психологічний аналіз та оцінку власних Soft Skills і розробляти траєкторію їх вдосконалення;

– застосовувати психологічні технології для мотивування співробітників і налагодження конструктивної командної взаємодії;

– ефективно вести переговори, презентувати підприємницькі проєкти та відстоювати власну позицію без конфронтації;

– нівелювати вплив стресогенних чинників та запобігати емоційному вигоранню у підприємницькій діяльності.

Студент повинен **мати навички:**

– критичного, аналітичного та креативного мислення при розв'язанні бізнес-задач;

– емпатичного спілкування, ненасильницької комунікації та надання конструктивного зворотного зв'язку;

– управління конфліктними ситуаціями та знаходження компромісних (Win-Win) рішень;

– саморегуляції, підтримки особистісного ресурсу та гнучкості при адаптації до змін.

Після вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти такими **комунікаціями:**

– здатністю будувати гнучку та переконливу комунікаційну стратегію з партнерами, інвесторами та клієнтами;

– навичками публічних виступів, пітчінгу та ефективної аргументації;

– умінням вести міжкультурні та міжпрофесійні діалоги;

– навичками створення атмосфери психологічної безпеки й довіри у команді.

Вивчаючи навчальну дисципліну, студент набуває автономності та відповідальності, що проявляється у наступному:

– здатності до самостійного усвідомленого розвитку особистісних і професійних якостей впродовж життя;

– персональній відповідальності за морально-етичні наслідки власних рішень і дій у підприємницькій діяльності;

– готовності брати на себе відповідальність та вести команду за собою в умовах кризи та невизначеності;

– усвідомленні цінності людського капіталу, ментального здоров'я та соціальної відповідальності бізнесу.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

Загальні компетентності

ЗК2. Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності

СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми.

СК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом.

Результати навчання

РН 3. Проектувати ефективні системи управління організаціями;

РН 4. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї;

РН 6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;

РН 7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті;

РН 8. Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією;

РН 10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач;

РН 12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом);

РН 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
Лекції	16	6
семінарські заняття	14	4
самостійна робота	60	80

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	D3 Менеджмент	1	нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.					
	Денна форма			Заочна форма		
	лекції	семінарські заняття	самостійна робота	лекції	семінарські заняття	самостійна робота
Тема 1. Психологія підприємництва. Аналіз феномену підприємництва та бізнесу в історичному ракурсі.	2	2	6	2	-	8
Тема 2. Практичні особливості психології у підприємстві та бізнесі	2	1	6	-	1	9
Тема 3. Психологічні особливості підприємницької організації та психологія ділового спілкування	2	1	6	-	1	9
Тема 4. Поняття і роль «Soft skills»	2	2	6	2	-	8
Тема 5. Критичне та креативне мислення, емоційний інтелект	2	2	7	-	-	9

Тема 6. Тайм-менеджмент у підприємстві	2	2	6	-	1	9
Тема 7. Сучасні комунікативні технології у підприємстві	2	2	6	2	-	9
Тема 8. Стрес-менеджмент та вирішення конфліктів	2	2	7	-	1	9
Індивідуальне завдання			10			10
Усього годин	16	14	60	6	4	80

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання за 100 бальною шкалою. Вага балів у відсотках: Поточний контроль – 20%; Самостійна робота – 10%; Контрольна робота - 10%; Індивідуальне завдання – 10% Екзамен – 50%. Середня оцінка за вид роботи (контролю) множиться на питому вагу її в загальній оцінці. Підсумкова оцінка з дисципліни у стобальній шкалі переводиться у національну шкалу та ECTS за такою схемою <table><tr><th colspan="3">Шкала оцінювання для екзамену</th></tr><tr><th>університетська</th><th>національна</th><th>шкала ECTS (ECTC)</th></tr><tr><td>90 – 100</td><td>відмінно</td><td>A</td></tr><tr><td>80-89</td><td rowspan="2">добре</td><td>B</td></tr><tr><td>70-79</td><td>C</td></tr><tr><td>60-69</td><td rowspan="2">задовільно</td><td>D</td></tr><tr><td>50-59</td><td>E</td></tr><tr><td>26-49</td><td>незадовільно з можливістю повторного складання</td><td>FX</td></tr><tr><td>1-25</td><td>незадовільно з обов’язковим повторним в вченням дисципліни</td><td>F</td></tr></table>	Шкала оцінювання для екзамену			університетська	національна	шкала ECTS (ECTC)	90 – 100	відмінно	A	80-89	добре	B	70-79	C	60-69	задовільно	D	50-59	E	26-49	незадовільно з можливістю повторного складання	FX	1-25	незадовільно з обов’язковим повторним в вченням дисципліни	F
Шкала оцінювання для екзамену																										
університетська	національна	шкала ECTS (ECTC)																								
90 – 100	відмінно	A																								
80-89	добре	B																								
70-79		C																								
60-69	задовільно	D																								
50-59		E																								
26-49	незадовільно з можливістю повторного складання	FX																								
1-25	незадовільно з обов’язковим повторним в вченням дисципліни	F																								
Вимоги до письмової роботи	Студент виконує одну контрольну роботу. Головна мета – перевірка ступеня засвоєння студентами теоретичних положень курсу (студенти заочної форми навчання виконують контрольну роботу у формі домашньої контрольної роботи та захищають під час останнього практичного заняття, презентація надсилається викладачу на електронну пошту). У разі відсутності здобувача при написанні контрольної роботи йому надається можливість виконати цей вид роботи в межах індивідуально-консультативної роботи з викладачем або в межах визначеного викладачем відповідного практичного заняття. Оцінювання контрольної роботи проводиться за 100 бальною шкалою. Вивчення дисципліни передбачає обов’язкове виконання індивідуального творчого завдання: «Мій шлях розвитку Soft Skills як майбутнього підприємця». Індивідуальні завдання (ІЗ) виконується у вигляді есе та презентації до 10 слайдів з вказанням назви завдання, шифру групи та прізвища виконавця. Оформляють ІЗ у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін. Оцінювання індивідуального завдання проводиться за 100 бальною шкалою.																									

Семінарські заняття	Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті за виступ та виконання письмового завдання студентом. Передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання практичних завдань. Поточне тестування по окремих темах може проводитись у системі дистанційного навчання де заняття проходять за допомогою платформи Zoom та університетської системи дистанційного навчання. Критерії поточного оцінювання: «90-100» – в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання. «70-89» – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань. «50-69» – в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань. «1-49» – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань. Поточні оцінки, які можуть отримати студенти, під час практичних занять сумуються і розраховується як середнє арифметичне. Оцінювання семінарських занять проводиться за 100 бальною шкалою.
Самостійна робота	Студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю за самостійною роботою (КСР) проходить тестування в системі дистанційного навчання (25 тестових питань, дві спроби – кращий результат). Результат - максимум 100 балів. Студентам пропонується виконання завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання університету (https://d-learn.pnu.edu.ua). Згідно графіку навчального процесу в період контролю за самостійною роботою студент проходить тестування на платформі дистанційного навчання.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за такі види робіт: Поточний контроль Самостійна робота Контрольна робота Індивідуальне завдання Якщо студент набрав менше 25 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погоджено з завкафедрою підприємництва, торгівлі та прикладної економіки, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.

Підсумковий контроль	Екзамен проводиться у комбінованій формі (письмова + усна компоненти). Оцінювання здійснюється в 100 бальній шкалі. Структура екзаменаційного білета, вага балів у відсотках 1. Теоретичне питання (20%) 2. Теоретичне питання (20%) 3. Тести (20%) 4. Практичне завдання (40%) У випадку online екзамен проходить в режимі тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pnu.edu.ua) 50 тестів по 2 бали (100 балів) (дві спроби – кращий результат). В умовах online ідентифікація здобувача вищої освіти відбувається з використанням програми Zoom або Google Meet. Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів. Здобувача вищої освіти, який не ліквідував академічну заборгованість у встановлені терміни без поважної причини, відраховують з університету за академічну неуспішність або за його згодою направляють на повторне вивчення навчальної дисципліни (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).
----------------------	---

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Виконання індивідуального завдання оформляють у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін.

Академічна доброчесність. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення в університеті, враховуючи Положення про запобігання академічному плагіату (<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>) ПОЛОЖЕННЯ про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти (https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf).

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється.

Неформальна освіта. Результати неформальної освіти можуть зараховуватись відповідно до ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatському-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliya-stefanyka.pdf).

Використання штучного інтелекту (ШІ) дозволяється як допоміжного інструменту відповідно до ПОЛОЖЕННЯ про політику відповідального використання технологій штучного інтелекту (<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2025/09/25-022025-polozhennia-pro-polityku-vidpovidalnoho-vykorystannia-tekhnologij-shi.pdf>).

Додаткові бали +10 балів за рішенням кафедри здобувачам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів тощо, можуть присуджуватися додаткові бали, враховуючи Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти (<https://surl.li/wmmuhb>).

8. Рекомендована література

Наукові публікації

1. Базиль Л. О., Орлов В. Ф. та ін. Soft skills сучасного фахівця : навч.-метод. посібник / за ред. Л. О. Базиль. Київ : Академперіодика, 2023. 180 с.
2. Водолажська, Т. О., Дегтярьов, М. С. «Soft Skills» фахівців підприємства: з'ясування змісту та оцінювання рівня прояву. *Економіка транспортного комплексу*, № 45, 2025. 20. <https://doi.org/10.30977/ЕТК.2225-2304.2025.45.20>
3. БогданЖ. Б. Теоретичне обґрунтування моделі гнучких навичок особистості сучасного фахівця. *Науковий Вісник ХДУ. Серія: Психологічні науки*. 2023. № 1. С. 20–30. URL : <https://pj.journal.kspu.edu/index.php/pj/article/view/1285>
4. МозговаГ., Євтушенко В., Мозгова А. Формування SOFT SKILLS фахівця в галузі маркетингу на основі компетентнісного підходу. *Економіка та суспільство*. 2020. № 22. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/98>
5. Черушева Г. Б. Концептуальні підходи до визначення «soft skills» у сучасних моделях управлінської компетентності. *Організаційна психологія. Економічна психологія*. 2023. № 1 (28). С. 128–137. URL : <http://orgpsy-journal.in.ua/index.php/oep/article/view/387>
6. Hussein A. A. Soft Skills and Their Impact on the Workplace. Al-Iraqa Foundation for Culture and Development website: scientific website. 2024. № 4. URL: https://www.researchgate.net/publication/383021456_Soft_Skills_and_Their_Impact_on_the_Workplace
7. Копилова С. В., Ковальська Н. М. Системно-еволюційний підхід до концепту «soft skills». *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Психологія*. 2024. Т. 35 (74), № 3. С. 95–102.
8. Василик С. К., та ін. Самоменеджмент : навчальний посібник. Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 150 с.
9. Огерчук Ю. В., Н. С. Томашков. Самоменеджмент: методи та етапи реалізації. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. № 2 (14), 2025. С. 48-54. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2025/dec/41275/101225maket16122025-50-56.pdf>

Додаткова література

1. Жильцова О., Станчишин В. Soft skills: Бути собою. Управлінські практики та психологія м'яких навичок. Київ : Віхола, 2025. 224 с.
2. Лук'яненко І. Soft Skills: прихована сторона успіху. Видавець Лук'яненко І., 2024. 450 с.
3. Рибко А.П. Емоційна компетентність як феномен сучасної психології. *Психологія та соціальна робота. Одеський національний університет імені І.І. Мечникова*, 2024. Вип. 1 (59). С. 243-251

Викладач

Ціжма Юрій Іванович

Доцент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки